

DOGMATIČNE MISLI O BIRMI

V našem stoletju se je zanimanje za zakrament sv. birme zelo povečalo. Svetopisemske, dogmatične in zgodovinsko liturgične študije so omogočile popolnejšo sintezo katoliškega nauka o birmi. Zunanji povod za intenzivnejši študij tega zakramenta je dala tudi poživitev laiškega apostolata v Cerkvi. Iz obsežne literature prinašamo le nekaj misli.

1. Birma je dopolnilo krsta.

Pri krstu postanemo božji otroci, pri birmi pa postanemo v božjem kraljestvu odrasli, polnoletni ali dozoreli. Pri birmi »dospemo do popolnega moža, do mere polne starosti Kristusve« (Ef 4, 13). Zaradi tega krst še ni nepopoln zakrament. Tudi krščeni so polni udje Kristusovega telesa. Tudi ti imajo dolžnost in sposobnost, da pri zidanju božjega kraljestva sodelujejo. Birma pa tej sposobnosti daje posebno področje in smer, namreč dolžnost, delati za božje kraljestvo v javnosti. Ze Evzebij iz Galije iz 5. stoletja porablja primer: krst je sprejem med vojake, pri katerem novinec dobi vojaške znake, birma je pa oborožitev za boj. Tako je birma dopolnilo krsta, nikakor pa ni njegov integralni del, podobno kakor škofovsko posvečenje ni integralen del mašniškega posvečenja.

2. Birma vtisne neizbrisno znamenje.

Po nauku sv. Tomaža postanemo po vsakem zakramentalnem znamenju podobni Kristusu duhovniku. Z znamenjem smo določeni, odbrani za božje češčenje v krščanski veri. Po krstnem znamenju dobimo dolžnost in oblast, vojskovati se zoper nevidne sovražnike zveličanja. Po znamenju, ki ga dobimo pri birmi, pa tudi oblast in dolžnost, duhovno se vojpricati za Kristusa. Po nauku sv. Tomaža so nam v tem zgled skovati zoper vidne nasprotnike zveličanja, to je na zunaj apostoli, ki so v dvorani zadnje večerje stanovitno molili, po prihodu Svetega Duha pa vero javno izpričevali.

Pri krstu postanemo »kakor novorojeni otroci« (1 Pet 2, 2), pri birmi pa duhovno dozoreli. Pri krstu postanemo udje Kristusovega telesa, pri birmi pa Kristusovi vojaki, bojovníki, Kristusova duhovna vojska. Po znamenju birme smo podobni Kristusu »voditelju in dopolnitelju vere« (Hebr 12, 2). Po znamenju birbe se nam pomnoži sposobnost, da moremo prejeti vse zakramentalne in izvenzakramentalne milosti, ki jih potrebujemo, da Kristusovo vero po službeni dolžnosti izpove-

dujemo. Po znamenju je birmanec deležen Kristusovega duhovniškega, kraljevskega in učeniškega dostojanstva.

Način »boja« birmanca mora biti podoben Kristusovemu načinu. Kristus je zmagal s tem, da se je v popolni ljubezni za nas daroval. Tudi kristjan naj zmaguje s tem, da se v ljubezni do Boga in do bližnjega daruje — zato je bil pri birmi mažiljen s Sv. Duhom — duhom ljubezni.

Tako pri birmi prejmemo »kraljevo duhovstvo« (1 Pet 2, 9). Birma je posvetitev za apostolat.

V tej zvezi je pomembno, kako je prišel v obred sv. birme udarec na lice (alape), ki ga škof da birmancu z besedami: »Pax tecum«. Nekdaj je bil to poljub miru, na katerega je birmanec odgovoril: »Et cum spiritu tuo.« Udarec je prišel v obred šele, ko so krščansko vero sprejeli germanski narodi. V liturgičnih knjigah ga prvič srečamo v Pontifikalu škofa Duranda iz Mende konec 13. stoletja. Očitno so ga presneli v liturgijo iz posvečevanja vitezov. V rimskem in germanskem pravu je udarec pomenil osvoboditev sužnja ali podložnika. Vitez je nekdam po blagoslovu postal iz nedoraslega oprode dorasel vitez in bojevnik, ki naj brani pravice vdov in sirot. Pomen udarca na lice pri birmi je torej ta, da krščeni z birmo postane polnoleten član Cerkve, ki ne sme poznati strahu, temveč se mora vojskovati za božje kraljestvo.

To o neizbrisnem znamenju birme danes najboljše razlaga ta španski teolog Solá in münchenski dogmatik Schmaus.

3. Milosti birme.

Kar je Sveti Duh Kristusu in Cerkvi, to je po zakramen-tih krsta in birme posameznemu kristjanu. Kristus je bil posvečen s Svetim Duhom pri učlovečenju, pri krstu v Jordanu se je pa ta polnost Svetega Duha razodela; Kristus je bil tedaj vpeljan v javno delovanje. Cerkev je prejela Svetega Duha ob svoji ustanovitvi na Gospodovem križu, njegova polnost se je pa razodela na zunaj v njegovem vidnem pri-hodu na binkoštni praznik. Kristjan prejme prvič Svetega Duha v krščanski iniciaciji, pri krstu, polnost notranje pra-vičnosti in dolžnost, pričati za Kristusa, pa pri birmi.

»Učinek tega zakramenta je«, pravi odlok za Armence (D 697), »da se v njem daje Sveti Duh za moč, kakor je bil dan apostolom na binkošti, v ta namen namreč, da kristjan neustrašeno izpoveduje Kristusovo ime. Zato ga mora škof maziliti na čelu, kjer je sedež sramežljivosti, da bi se kristjan

ne sramoval izpovedovati Kristusovo ime in se zlasti ne sramoval Kristusovega križa.«

Birma nas tudi v tem naredi podobne Kristusu, da nam dá polnost milosti, to je milost v obilni meri. Kristus je bil v prvem trenutku svojega učlovečenja »poln milosti in resnice« (Jan 1, 14), polnost te milosti se je pa razodela pri krstu v Jordanu. »Jezus se je vrnil od Jordana poln Svetega Duha« (Lk 4, 1). Da dobe polnost milosti, naj prejmejo birmo tudi otroci v smrtni nevarnosti, da bodo zaradi večje milosti uživali v nebesih tudi večjo slavo. Sv. Tomaž pravi: »Kakor na zemlji birmani otroci dosežejo večjo milost, tako dosežejo po smrti večjo slavo.« To omenja in sv. Tomaža navaja tudi instrukcija za navadnega duhovnika, ki z oblastjo, poverjeno od svete stolice, v smrtni nevarnosti deli sveto birmo.

4. Starost otrok za birmo.

Dogmatični razlogi ne govore niti za zgodnjo niti za pozno birmo. Sv. Tomaž pravi: »Duhovno prerodenje in duhovna doraslost zadevata dušo; ta je pa neumrljiva. Kakor moremo o starosti prejeti duhovno prerodenje, tako moremo v mladostnih ali celo v otroških letih doseči polno starost. Telesna starost na dušo ne vpliva.«

Na vzhodu so birmo vedno podeljevali in jo še danes podeljujejo pri krščanski iniciaciji, pri uvajanju v krščansko vero, torej tudi dojenčkom, obenem s krstom in prvim obhajilom. Na zapadu so v 4. in 5. stoletju birmo začeli ločevati od krsta, če škof ni bil dosegljiv. Četrty lateranski zbor je glede obhajila uzakonil tedanjo navado, da so otroke obhajali šele, ko so prišli k pameti. To je zbudilo težnjo, da so tudi birmo odlašali do sedmega leta. Praktično so pa birmo v naslednjih stoletjih podeljevali od sedmega do dvanajstega in celo štirinajstega leta. To prakso je v bistvu potrdil tridentinski Rimski katekizem; določil je, naj se birma ne podeli pred sedmim letom, če ne čakamo dvanajstega leta.

Romanski Španija in Portugalska ter njune nekdanje kolonije so ohranile zgodnjo birmo, celo pred prvim obhajilom. V Franciji se je zadnje stoletje zbudilo gibanje za zgodnjo birmo in sveta stolica ga je pospeševala. Sedaj veljavni francoski direktorij za podeljevanje sv. zakramentov iz leta 1951 priporoča zgodnjo birmo. »Prejeti jo je treba pred prvim obhajilom; posebno dandanes, ko so celo otroci dolžni pričati pred razkristjanjenim svetom.«

Zakonik cerkvenega prava pravi v kan. 788, da je primerno, da se v latinski Cerkvi s podelitvijo birme počaka približno do sedmega leta.

Prima Romana Synodus iz leta 1960. pa pravi v drugi knjigi, kjer razpravlja o pastoralni dejavnosti, v. čl. 391: »Župniki naj starše opominjajo, da skrbijo, da bodo njih otroci pravi čas prejeli sveto birmo, namreč takoj, ko so prisli k pameti, in naj jih pripravijo na birmo tako, da bodo ta zakrament in dolžnosti, ki jih prevzemajo, zadosti spoznali.« V členu 396 pravi pa: »Primerno je, da otrok ne pustimo k birmi isti čas, ko gredo k prvemu obhajilu.«

Pri osrednji pripravljalni komisiji za drugi vatikanski cerkveni zbor sta bila poudarjena oba vidika: zgodovinski, ki govori za zgodnjo birmo, in pastoralni, ki govori za bolj pozno birmo. Odločitev pričakujemo od vesoljnega zbora.

Dr JOŽE POGAČNIK

ŠTO JE IRENIZAM?

Na str. 54. ovogod. »Službe Božje« urednik je spomenuo ideju koju naš liturgijski apostolat još nije isticao. Svakako spadaju zajedno: pravilno shvaćeni *liturgijski i ekumenski apostolat*. Nastojanje oko liturgijske obnove privode vjernike prvom i nenadoknadivom vrelu života, a istodobno se taj život želi približiti svima »koji se ponose kršćanskim imenom« (Ivan XXIII). Po katoličkom je svijetu to odavno mnogima jasno pa često isti pobornici, isti listovi i ista središta promiču liturgijsku i ekumensku ideju. Jedna i druga očekuje od skorog II vatikanskog sabora mnogo, prema više puta izraženim intencijama Sv. Oca i prema pripremama što su ih obavili komisija za liturgiju i sekretarijat za sjedinjenje kršćana.

Rad za sjedinjenje zovemo *ekumenskim* (sveopćim), jer mu je cilj da sve Kristove sljedbenike po svemu svijetu okupi u jedno stado pod jednim Pastirom. Dakako, ne ide se za tim da se napuste rasne, povijesne, liturgijske, pravne i druge razlike i običaji, nego da se svi uklupe u jedno živo otajstveno tijelo Kristovo. Da će svakoj skupini biti osigurano mirno uživanje njezinih posebnosti, vidi se već iz načina kojim katolička Crkva nastoji da dođe do sjedinjenja. K njemu